

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

47

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

BRNO 2006

PD 1520/47.2006

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Petr Škrdl

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

47 (2006)

97220/07

07220/07

Obrázek na obálce
Cover illustration

Pekárna. Kamzík (*Rupicapra rupicapra*). Foto M. Frouz

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-77-X

Copyright © 2006 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages

<http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>

9395458

KROMĚŘÍŽ (k. ú. Miňůvky, okr. Kroměříž)

„Křivky“. KNP, JeK. Sídliště. Pohřebiště. Záchraný předstihový výzkum.

Během záchraného výzkumu na stavbě dálnice D 1, úsek 0134.2 Kojetín – Kroměříž západ, v trati „Křivky“ na katastru Miňůvek, bylo objeveno několik archeologických objektů.

Lokalita se nachází na pravobřežní terase řeky Moravy v nadmořské výšce 207,0–218,0 m a je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25-31-06, těmito koordináty (Z. s. č. : J. s. č.) : 180:114, 206:117, 227:119, 246:125, 243:132, 225:126, 206:122, 185:117mm.

Archeologické objekty byly objeveny na severozápadně orientovaném mírném svahu kopce Barbořina. Sprašové plato s nalezenými objekty končí na severozápadní straně v údolíčku malé vodoteče – Věžeckého potoka a z východní a jižní strany je uzavírají přírodní terénní zářezy. Nadloží na lokalitě tvořila cca 0,4 až 0,6 m silná orniční vrstva, která přikrývala čtvrtohorní spraš. V horní části výzkumu v temném zárezu se objevily také třetihorní jíly.

Práce na lokalitě byly zahájeny koncem srpna 2005, kdy začala za pomoci strojů UDS skrývka orniční půdy v původně vyznačeném úseku. Ve spodní části lokality bylo objeveno 5 sídlištních objektů, 4 kúlové jamky a jeden hliník. V sídlištních objektech stejně jako v kúlových jamkách byl nalezen velmi malý počet datujících artefaktů. Teprve na základě nálezů z hliníku je lze s největší pravděpodobností datovat do eneolitu, a to do kultury nálevkovitých pohárů.

V horní krajní části skryté plochy byly prozkoumány 3 objekty, a to zásobnice, menší sídlištní objekt a jeden hrob. Vzhledem k absenci datujícího materiálu v objektech je nelze jistě datovat. V hrobovém celku byla nalezena velmi špatně dochovaná kostra dítěte a 2 dosti dobře dochované keramické nádoby, a to ostře profilovaný džbánec a malá mísa, která vzhledově velmi připomíná misky typu lublaňských blat, což by datovalo nalezený celek do kultury jevišovické.

Kvůli podezření, že se v trase záboru dálnice nalézají další archeologické objekty, byla po dohodě s investorem plocha výzkumu prodloužena východním směrem.

Na nově skrytém areálu bylo objeveno dalších 25 sídlištních objektů, ze kterých pochází dosti výrazný počet tradičního sortimentu sídlištních nálezů, jako je keramika, maza-nice, dřevěné uhlíky a zvířecí kosti. Přestože nálezy nebyly ještě laboratorně zpracovány, zdá se, že na základě keramického materiálu můžeme tyto objekty datovat taktéž do jevišovické kultury.

Vzhledem k tomu, že se výzkum konal v období pozdního podzimu, byl kvůli povětrnostním podmínkám koncem listopadu 2005 přerušen a bude pokračovat v sezoně 2006.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Kroměříž (Kataster Miňůvky, Bez. Kroměříž). „Křivky“. Trichterbecher- u. Jevišovicer Kultur. Siedlung. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

„Újezd U svatého Františka“ MMK/KNP. Pohřebiště. Záchraný výzkum.

Dálnice D1, stavba 0134. Výzkum navázal na plochu, která v rámci lokality byla prozkoumána v období září 2003 – květen 2004, nacházela se v kilometrů 61,0–61,4 km a na mapě ZM ČR 1 : 10 000, listu č. 25-31-06, identifikována těmito koordináty: 291:165; 324:150; 334:136; 320:132; 305:141 a 280:150 mm od Z/J sekční čáry. Lokalita se nachází na terase, která je součástí svahu kopce Barbořina (256,2 m n. m.) orientovaného JV směrem. Terasa bezprostředně navazuje na rozsáhlou pravobřežní nivu řeky Moravy (dnes se její tok nachází cca 300 m S směrem od lokality). Na ploše v roce 2004 o rozloze 14 ha bylo dokumentováno 380 pravěkých objektů a 4 žárové hroby.

Kopec Barbořina je tvořen třetihorními sedimenty – jíly a v sekundární pozici uloženými středně velkými valouny kamenů. Nad nimi se nachází až 0,20 m mocná vrstva čtvrtohorních sprašových púd. Celé to překrývá 0,50 m mocná orniční vrstva. Výzkum v roce 2005 proběhl v kilometrů 61,4–61,5 km, na mapě ZM ČR 1 : 10 000 kladového listu 25-31-06 je identifikován těmi koordináty – 335:156 a 337:159 mm od Z/J sekční čáry. Výsledky: na ploše 0,5 ha prozkoumáno bylo celkem 60 sídlištních objektů. Datovány jsou do období MMK/KNP, únětické kultury; nejpčetněji jsou zastoupeny objekty kultury KLPP. Za pozornost stojí objekt pravidelného obdélníkového tvaru, zahloubeného cca 1,20 m se čtyřmi kúly v rozích.

Tomáš Berkovec, Jaroslav Peška

Resumé

Kroměříž (Bez. Kroměříž). „Újezd U svatého Františka“. MKB/TBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

KUDLOVICE (okr. Uherské Hradiště)

„Za Hradskou“. Eneolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

V souvislosti s povrchovým průzkumem okolí Kudlovic byla objevena nová pravěká lokalita. Nachází se na temenu, které vybíhá jihovýchodním směrem z kóty „Březová“ (411 m) do Dolnomoravského úvalu. Nadmořská výška lokality je 300–305 m. Poloha umožňuje kontrolu údolí Kudlovického potoka a Vrbky i výhled do Dolnomoravského úvalu.

Z narušených objektů bylo získáno 11 atypických střepů a štipaná kamenná industrie. Tu tvoří odstěpovač (silicit z glacienních sedimentů), čepel s vrtákovitou úpravou (radiolarit), čepel s laterální retuší (lokální silicit) a dva kusy odpadu (přepálený silicit, rohovec podobný typu Olomučany event. Boršice). V nevelké vzdálenosti odtud byly získány eneolitické artefakty (Škrdla 2004, 142, obr. 2), které s popisovanou polohou mohou souviset, a proto se přikláníme k datování do období eneolitu.

„Hradská“. Neolit – eneolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Z polohy „Hradská“ pocházejí 4 kusy nepatinované kamenné štipané industrie. Jedná se o úštěpy. Jeden s větším korovým úštěpem je ze silicitu krakovsko-česnochovské jury, třetí je ze silicitu z glacienních sedimentů a poslední (čtvrtý) z přepáleného silicitu. Celý soubor datujeme do mladší a pozdní doby kamenné (bližší datování není možné).

Terénní průzkum na katastru obce Kudlovice proběhl v rámci grantu GA AV ČR B8001203 a příspěvek vznikl díky projektům GAČR 404-05-0305 a GAČR 404-05-H527.

Martin Kuča, Petr Škrdla

Literatura

Škrdla, P. 2004: Kudlovice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 45, 142.

Resumé

Kudlovice (Bez. Uherské Hradiště). „Za Hradskou“. Āneolithikum. Siedlung. Oberflächensammlung.

Kudlovice (Bez. Uherské Hradiště). „Hradská“. Neolithikum – Āneolithikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

KUŘIM (okr. Brno-venkov)

„Nad Nivkami pod Zlobicí“. MMK. KZP. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Neolitická lokalita v poloze „Nad Nivkami pod Zlobicí“ byla známa již z povrchových sběrů J. Doležela z let 1981–1982 (Doležel 1985, 86; Belcredi a kol. 1989, 43). Ověřovací průzkum poskytl nevýrazné, ale prokazatelné zlomky kultury s moravskou malovanou keramikou. Dříve dokumentované osídlení lidu s lineární keramikou tentokrát nebylo prokázáno (op. cit.). Kromě nálezů keramiky, štipané kamenné industrie (jedná se o dlouhou čepel z rohovec typu Krumlovský les – varieta I, 2 čepele ze silicitu z glacienních sedimentů, 2 ks odpadu z rohovec typu Krumlovský les – varieta II a poloviny drobného křesadla) byl nalezen oboustranně plošně retušovaný trapezoid vyrobený ze silicitu z glacienních sedimentů (obr. 11), který je velmi podobný např. již publikovaným artefaktům kultury zvoncovitých pohárů z Maref na Vyšovsku (Kalousek 1956, 78–79, tab I:2; II:1–5). Marefské nálezy byly nověji popsány a interpretovány P. Škrdlou a L. Šebelou jako součásti složené silicitové dýky (Škrdla – Šebela 1997, obr. 1:1; Šebela – Škrdla 2002, 231–247). Exemplář z Kuřimi dosahuje max. délky 3,3 cm a max. šířky 1,9 cm. Po jeho delší hraně je patrný silný oboustranný lesk vedený od báze předmětu v délce cca 3 cm.

Na základě tvarových analogií z marefského pohřebiště můžeme nález z Kuřimi s velkou pravděpodobností přiřadit ke kultuře se zvoncovitými poháry.

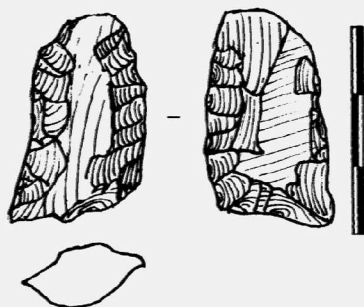
Terénní průzkum proběhl v rámci grantu GA AV ČR B8001203 a příspěvek vznikl díky projektům GAČR 404-05-0305, GAČR 404-05-H527 a výzkumnému záměru MSM 0021622427.

Martin Kuča, Tereza Sobolová

Literatura

Belcredi, L. a kol. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okrese Brno-venkov*. Brno.

Doležel, J. 1985: Pravěk a raně středověké osídlení Tišovska. Předběžné výsledky povrchového průzkumu v letech 1979–1983 (okr. Blansko, Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 1983, 85–89.

Obr. 11. Kuřim. Kamenný artefakt.
Kuřim. Steinartefakt.

Kalousek, F. 1956: Lid se zvoncovitými poháry na Bučovsku (Morava). *Časopis Moravského Muzea* 41, 53–100.

Šebela, L. – Škrdla, P. 2003: A Cemetery of the Bell Beaker Culture in Maref and its Contribution to Studies on the Chipped Stone Industry of the Moravian Late Eneolithic Period. In: J. Czebreszuk – M. Szmyt (eds.): *The Northeast Frontier of Bell Beakers*. BAR International Series 1155. Oxford, 231–247.

Škrdla, P. – Šebela, L. 1997: Pozdně eneolitické složené dýky na Moravě. *Přehled výzkumů* 38 (1993–1994), 77–86.

Resumé

Kuřim (Bez. Brno-venkov). „Nad Nivkami pod Zlobicí“. Glockenbecherkultur. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

„Pšeničné“. KNP, KZP. Sídliště, keramické depozitum. Záchranný výzkum.

Na ploše rodinného domu pana Peřinky se podařilo prozkoumat větší jámu s období kultury se zvoncovitými poháry. Jedná se teprve o druhý objekt této kultury na lokalitě. Na podzim pak byla prozkoumána parcela domu p. Oberdorfera, kde bylo zjištěno celkem 5 objektů. Za důležité nálezy lze považovat dvě závěsné nádoby (amfora s 5 oušky

Obr. 12. Mašovice. Votivní keramického depozitum (?) v ústí zásobnice kultury nálevkovitých pohárů. Mašovice. Votivkeramikdepozitum in der Mündung der Vorratsgrube der Trichterbecher Kultur.